

A gazdasági szervezetek súlya

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter bejelentette, hogy a magyar mezőgazdaság jelenlegi 50–50 százalékos földhasználati szerkezetét megváltoztatják: a nagybirtokoknak titult vállalkozások használatában lévő földterületek arányát 20 százalékra szorítják le. A miniszter nem határozta meg közelebbről, hogy mit ért kisbirtok és nagybirtok alatt, ugyanakkor az emlegetett 50–50 százalékos földhasználati arány a gazdasági társaságokra és szövetkezetekre, illetve az egyéni gazdaságokra enged következtetni.

Úgy látszik, hogy a kormány oligarchák ellen vívott küzdelmét ismét a magyar árutermelő kis- és középvállalkozások szenvedik meg. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége értetlenül áll az előtt, hogy a kormány, a Nemzeti Vidékstratégiában foglaltakkal ellentétben nem az ágazat versenyképesebbé tételére, a munkahelyteremtésre és az ágazat kibocsátásának növelésére, hanem rövidtávú politikai szempontokat szem előtt tartva a piacképes mezőgazdasági termékek kétharmadát előállító társas szektor szétverésére összpontosít.

Az állattenyésztésben

A földhasználati viszonyok erőszakos átrendezése – sok más terület mellett – leginkább az állattenyésztésben okozna felmérhetetlen károkat. A gazdasági szervezetek súlya az összes jelentős állattenyésztési ágazatban döntő módon meghatározó, ugyanis a sertésállomány 73, a tejelő tehenek 83, és a tyúkállomány 63 százalékát ők tartják.

Miközben az elmúlt évtizedben az egyéni gazdaságok által tartott állatállomány több mint 30 százalékkal csökkent, addig a gazdasági szervezetek – a sokszor rendkívül mostoha piaci viszonyok ellenére – szinten tartották állatállományukat.

A kormány – egyébként támogatandó – célja az állattenyésztés fejlesztése. Ennek kapcsán azt várja el az új föld-

használóktól, hogy 2 hektáronként 1 nagyállategységet tartsanak. A gond ezzel csak az, hogy azok, akiktől el akarja venni a földet (gazdasági társaságok), jóval túlteljesítik ezt az elvárást, míg azok, akiknek oda akarja adni (egyéni gazdaságok), nem igazán jeleskednek az állattartás terén. Egy hektárra vetítve a gazdasági szervezetek jelenleg 40 százalékkal több állatot tartanak, mint az egyéni gazdaságok.

Ebből adódóan hiába kötelezik az új „kisbirtokos” földhasználókat állattartásra, az nem jár az állomány bővülésével. Az egyéni gazdaságok állattartási aktivitását figyelembe véve valószínűsíthető, hogy csak a legszükségesebb mértékig igyekeznek majd megfelelni az állattartási kötelezettségnek, ami azt jelenti, hogy azon a 100 hektáron, amin a gazdasági szervezetek – önként – 67 állategység tartanak, az új földhasználók – amennyiben betartják a szabályokat – 50 állategységet fognak tartani. Ez önmagában negyedével csökkenti az e területekre jutó állattartást.

A sertéságazatban

A kormány kiemelt figyelmet fordít a sertéságazatra, és célul tűzte ki a jelenlegi állomány megduplázását. Ez a társas vállalkozások nélkül nem megy. A tények önmagukért beszélnek: az egyéni gazdaságok által tartott sertések száma az elmúlt 10 évben 2,4 millióról alig 800 ezer-

re, vagyis a harmadára zuhant. A sertésállomány a kormányváltás óta is csökken, az elmúlt két és fél évben 250 ezerrel tovább fogyatkozott. A gazdasági szervezetek háromszor annyi sertést tartanak egy hektárra vetítve, mint az egyéni gazdaságok, így a földhasználat erőszakos átrendezése súlyos következményekkel járna: a sertéslétszám akár 1 millióval is csökkenhet.

A döntéshozóknak azt is mérlegelniük kellene, hogy az elmúlt években több száz milliárd forintos beruházások valósultak meg az állattenyésztési ágazatokban. A miniszter által felvázolt kormányzati szándék elbizonytalanítja az ágazat szereplőit, kiszámíthatatlanná teszi a jövőjüket, ami a jelenleg zajló beruházások leállításához, az eddigi befektetések elértéktelenedéséhez vezet, ugyanis föld nélkül képtelenség jövedelmzően állatot tartani.

A foglalkoztatásban

A kormány által elérni kívánt földhasználati arány drasztikus mértékben csökkentheti a legális munkahelyek számát az ágazatban. Magyarországon 2011-ben 2,1 millió hektár szántó- és gyepterület volt a gazdasági társaságok használatában, melyen a NAV adatai szerint 71 ezer főt alkalmaztak (a részmunkával együtt ez hozzávetőleg 100 ezer fő), és fizették utánuk a közterheket. A VM szándékai szerint e gazdálkodói körben megközelítően 1,2 millió hektárral csökkenne a földhasználat. Amennyiben ez megvalósul, több mint 40 ezer fizetett munkahely szűnik meg, az alkalmazásban állók száma 60 százalékkal csökkenne. Az ágazatban utoljára a termelő szövetkezetek irányított szétverése idején volt tapasztalható hasonló mértékű munkaerő-kiáramlás, akkor az alkalmazotti létszám négy év alatt a felére zuhant.

A kormány által előszeretettel használt éves munkaerőegy-

ségben kifejezve is hasonló képet mutat a csökkenés. Eszerint a 104 ezer fizetett munkából körülbelül 61 ezer elvesztésével számolhatunk. Az intézkedés hosszú távon stabilizálhatja ugyan a nem fizetett munka arányát, de látni kell, hogy az adózott munkajövedelmek elvesztésével – a mezőgazdasági bruttó átlagkeresettel számolva – egyrésztől körülbelül 50 milliárd forint bevételtől esik el a költségvetés, másrésztől nő a társadalombiztosításból kimagradók aránya, továbbá rontva a leghátrányosabb régiókban élők kilátásait.

Az állattenyésztést és a foglalkoztatást érintő következmények mellett számolni kell az öntözésre gyakorolt negatív – a Nemzeti Vízstratégiában kinyilatkoztatott célokkal épp ellentétes – hatásokkal, valamint a vetőmagtermesztés feltételeinek számottevő romlásával is.

A MOSZ meg van róla győződve, hogy a jelenlegi földhasználati szerkezet szétzúzása kizárólag rövidtávú politikai érdekeket szolgál, aminek a társadalom, a földtulajdonosok, a vidék és a fogyasztók is károsultjai lesznek. Az erőszakolt átrendezés az élelmiszerárak drasztikus emelkedéséhez, legális munkahelyek megszűnéséhez, az import növekedéséhez vezethet.

OLÁH ENDRE,
CSIZMADIA MÁTÉ
MOSZ